

A large, multi-story house is engulfed in intense orange and yellow flames. Thick black smoke billows from the roof. In the foreground, a wooden deck with a railing and a set of stairs leads up to the house. A firefighter in a yellow and black uniform is visible on the right, spraying a powerful stream of water onto the burning structure. The ground is covered with dry grass and some small shrubs. The overall scene is one of a major residential fire.

Postępowania nadzwyczajne

Nadzwyczajne tryby postępowania służą wyeliminowaniu z obrotu prawnego ostatecznych decyzji podatkowych, których zmianę lub obalenie uzasadnia interes stron, ciężkie wady decyzji lub ich dezorganizujący wpływ na stosunki prawne

Tryby o znaczeniu szczególnym, mogą być wykorzystane wyłącznie w przypadku wystąpienia stosownych przesłanek (różnych w każdym trybie).

Tym samym nie są to tryby wzajemnie konkurencyjne i każdy pozwala na usunięcie innych wad.

Postępowania nadzwyczajne

- wznowienie postępowania (art. 240 - 246)
- stwierdzenie nieważności decyzji (art. 247 - 252)
- uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej (art. 253 - 256)

Kolejność stosowania w razie zbiegu

1. Stwierdzenie nieważności
2. Wznowienie postępowania
3. Uchylenie bądź zmiana decyzji

A romantic scene of a couple walking in a grassy field at sunset. The man on the left is wearing a light-colored shirt and dark trousers, holding the hand of the woman on the right. The woman is wearing a white lace dress with a red belt. The background is a soft, golden glow from the setting sun over a line of trees.

Wznowienie
postępowania

Wznowienie

Art. 240

§ 1. W sprawie zakończonej decyzją ostateczną wznawia się postępowanie, jeżeli:

- 1) dowody, na których podstawie ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 2) decyzja wydana została w wyniku przestępstwa;
- 3) decyzja wydana została przez pracownika lub organ podatkowy, który podlega wyłączeniu stosownie do art. 130-132;
- 4) strona nie z własnej winy nie brała udziału w postępowaniu;
- 5) *wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji nieznanne organowi, który wydał decyzję;*
- 6) decyzja wydana została bez uzyskania wymaganego prawem stanowiska innego organu;
- 7) decyzja została wydana na podstawie innej decyzji lub orzeczenia sądu, które następnie zostały uchylone, zmienione, wygaszone lub stwierdzono ich nieważność w sposób mogący mieć wpływ na treść wydanej decyzji;
- 8) została wydana na podstawie przepisu, o którego niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, ustawą lub ratyfikowaną umową międzynarodową orzekł Trybunał Konstytucyjny;
- 9) ratyfikowana umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania lub inna ratyfikowana umowa międzynarodowa, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, ma wpływ na treść wydanej decyzji;
- 10) wynik zakończonej procedury wzajemnego porozumiewania lub procedury arbitrażowej, prowadzonych na podstawie ratyfikowanej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub innej ratyfikowanej umowy międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, ma wpływ na treść wydanej decyzji;
- 11) orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma wpływ na treść wydanej decyzji.

Inicjatywa i ograniczenia wznowienia

Art. 241

§ 1. Wznowienie postępowania następuje **z urzędu lub na żądanie strony.**

§ 2. Wznowienie postępowania z przyczyny wymienionej w art. 240 § 1:

- 1) pkt 4 (*strona nie brała udziału w postępowaniu*) następuje tylko na żądanie strony wniesione w terminie miesiąca od dnia powzięcia wiadomości o wydaniu decyzji;
- 2) pkt 8 (*przepis niezgodny z Konstytucją*) lub 11 (*wpływ orzeczenia TS UE*) następuje tylko na żądanie strony wniesione w terminie miesiąca odpowiednio od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego lub publikacji sentencji orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej;
- 3) pkt 9 (*wpływ ratyfikowanej umowy międzynarodowej*) następuje tylko na żądanie strony.

Forma rozstrzygnięcia o wznowieniu

Art. 243

§ 1. W razie dopuszczalności wznowienia postępowania organ podatkowy wydaje postanowienie o wznowieniu postępowania.

§ 1a.(uchylony)

§ 2. Postanowienie stanowi podstawę do przeprowadzenia przez właściwy organ postępowania co do przesłanek wznowienia oraz co do rozstrzygnięcia istoty sprawy.

§ 3. **Odmowa wznowienia postępowania następuje w drodze decyzji.**

Organ właściwy do wznowienia

Art. 244

- § 1. Organem właściwym w sprawach wymienionych w art. 243 jest organ, który wydał w sprawie decyzję w ostatniej instancji.
- § 2. Jeżeli przyczyną wznowienia postępowania jest działanie organu wymienionego w § 1, o wznowieniu postępowania rozstrzyga organ wyższego stopnia, który równocześnie wyznacza organ właściwy w sprawach wymienionych w art. 243 § 2.

Działanie organu w ramach wznowienia

Art. 245

§ 1. Organ podatkowy po przeprowadzeniu postępowania określonego w art. 243 § 2 wydaje decyzję, w której:

- 1) uchyla w całości lub w części decyzję dotychczasową, jeżeli stwierdzi istnienie przesłanek określonych w art. 240 § 1, i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy lub umarza postępowanie w sprawie;
- 2) odmawia uchylenia decyzji dotychczasowej w całości lub w części, jeżeli nie stwierdzi istnienia przesłanek określonych w art. 240 § 1;
- 3) odmawia uchylenia decyzji dotychczasowej w całości lub w części, jeżeli stwierdzi istnienie przesłanek określonych w art. 240 § 1, **lecz:**
 - a) w wyniku uchylenia mogłaby zostać wydana wyłącznie decyzja rozstrzygająca istotę sprawy tak jak decyzja dotychczasowa, albo
 - b) wydanie nowej decyzji orzekającej co do istoty sprawy nie mogłoby nastąpić z uwagi na upływ terminów przewidzianych w art. 68, art. 70 lub art. 118.

§ 2. Odmawiając uchylenia decyzji w przypadkach wymienionych w § 1 pkt 3, organ podatkowy w rozstrzygnięciu stwierdza istnienie przesłanek określonych w art. 240 § 1 oraz wskazuje okoliczności uniemożliwiające uchylenie decyzji.

A woman with long brown hair, wearing a light-colored, textured knit sweater, is sitting on a light-colored sofa. She is looking off to the side with a thoughtful or slightly sad expression, resting her head on her hand. In the background, a man with dark hair, wearing a green sweater, is sitting on another sofa, looking away from the camera. The setting is a bright, modern living room with large windows and a potted plant in the background.

Stwierdzenie
nieważności

Stwierdzenie nieważności decyzji

Art. 247

§ 1. Organ podatkowy stwierdza nieważność decyzji ostatecznej, która:

- 1) została wydana z naruszeniem przepisów o właściwości;
- 2) została wydana bez podstawy prawnej;
- 3) została wydana z rażącym naruszeniem prawa;
- 4) dotyczy sprawy już poprzednio rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną;
- 5) została skierowana do osoby niebędącej stroną w sprawie;
- 6) była niewykonalna w dniu jej wydania i jej niewykonalność ma charakter trwały;
- 7) zawiera wadę powodującą jej nieważność na mocy wyraźnie wskazanego przepisu prawa;
- 8) w razie jej wykonania wywołałaby czyn zagrożony karą.

§ 2. Organ podatkowy odmawia stwierdzenia nieważności decyzji, jeżeli wydanie nowej decyzji orzekającej co do istoty sprawy nie mogłoby nastąpić z uwagi na upływ terminów przewidzianych w art. 68, art. 70 lub art. 118.

„Wydanie decyzji bez podstawy prawnej oznacza, że decyzja nie ma podstawy w żadnym powszechnie obowiązującym przepisie prawnym o charakterze materialnym zawartym w ustawie lub w akcie wydanym z wyraźnego upoważnienia ustawowego”

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 11 marca 2014 r., II FSK 879/13

„Za rażące uznać należy takie naruszenie prawa, w wyniku którego powstają skutki niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia praworządności. Nie ma natomiast rozstrzygającego znaczenia ani oczywistość naruszenia określonego przepisu, ani nawet charakter przepisu, który został naruszony”

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z 27 grudnia 2011 r., II SA/Sz 794/11

”Względy ekonomiczne i finansowe (brak majątku), utrudniające wykonanie zaskarżonej decyzji nie mogą być uznane za przesłankę niewykonalności decyzji”

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 27 maja 2011 r., I GSK 1192/09

Inicjatywa

Art. 248

§ 1. Postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji wszczyna się **z urzędu lub na żądanie strony**.

§ 2. Właściwym w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji jest:

1) organ wyższego stopnia;

1a) dyrektor izby administracji skarbowej, jeżeli decyzja została wydana przez naczelnika urzędu celno-skarbowego;

2) Szef Krajowej Administracji Skarbowej, dyrektor izby administracji skarbowej, lub samorządowe kolegium odwoławcze, jeżeli decyzja została wydana przez ten organ;

3) Szef Krajowej Administracji Skarbowej, jeżeli decyzja została wydana przez dyrektora izby administracji skarbowej, z tym że w tym przypadku postępowanie może być wszczęte wyłącznie z urzędu.

§ 3. Rozstrzygnięcie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji następuje w drodze decyzji.

Terminy stwierdzenia nieważności

Art. 249

§ 1. Organ podatkowy wydaje decyzję o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej, jeżeli w szczególności:

- 1) żądanie zostało wniesione po upływie 5 lat od dnia doręczenia decyzji lub
- 2) sąd administracyjny oddalił skargę na tę decyzję, chyba że żądanie oparte jest na przepisie art. 247 § 1 pkt 4.

§ 2. Okoliczności, o których mowa w § 1, uwzględnia się również w zakresie wszczęcia postępowania z urzędu.

Uchylenie lub zmiana decyzji
ostatecznej

Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej

Art. 253

§ 1. Decyzja ostateczna, **na mocy której strona nie nabyła prawa, może być uchylona lub zmieniona** przez organ podatkowy, który ją wydał, **jeżeli przemawia za tym interes publiczny lub ważny interes podatnika.**

§ 2.(uchylony)

§ 3. Uprawnienie, o którym mowa w § 1, nie przysługuje samorządowemu kolegium odwoławczemu.

§ 4. W przypadkach wymienionych w § 1 właściwy organ wydaje decyzję w sprawie uchylenia lub zmiany dotychczasowej decyzji.

Termin: do 5 lat od dnia doręczenia decyzji.

Uchylenie - nabycie prawa

Art. 253a

- § 1. Decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być **za jej zgodą uchylona lub zmieniona** przez organ podatkowy, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes publiczny lub ważny interes strony.
- § 2. Przepisy art. 253 § 3 i 4 stosuje się odpowiednio.
- § 3. Organ nie może wydać decyzji na niekorzyść strony.

Jakich decyzji nie można zmienić ani uchylić?

Art. 253b Przepisów art. 253 i art. 253a nie stosuje się do decyzji:

- 1) **ustalającej albo określającej wysokość zobowiązania podatkowego** [czyt. - decyzji wymiarowych!];
- 2) o odpowiedzialności podatkowej płatników lub inkasentów;
- 3) o odpowiedzialności podatkowej osób trzecich;
- 4) określającej wysokość należnych odsetek za zwłokę;
- 5) o odpowiedzialności spadkobiercy;
- 6) określającej wysokość zwrotu podatku.

Nie zawsze!

Art. 254

- § 1. Decyzja ostateczna, ustalająca lub określająca wysokość zobowiązania podatkowego na dany okres, może być zmieniona przez organ podatkowy, który ją wydał, **jeżeli po jej doręczeniu nastąpiła zmiana okoliczności faktycznych mających wpływ na ustalenie lub określenie wysokości zobowiązania**, a skutki wystąpienia tych okoliczności zostały uregulowane w przepisach prawa podatkowego obowiązujących w dniu wydania decyzji.
- § 2. Zmiana decyzji ostatecznej może dotyczyć tylko okresu, za który ustalono lub określono wysokość zobowiązania podatkowego.

Art. 255

§ 1. Organ podatkowy pierwszej instancji uchyla decyzję, jeżeli została ona wydana z zastrzeżeniem dopełnienia przez stronę określonych czynności, a strona nie dopełniła ich w wyznaczonym terminie.

§ 2. Organ podatkowy uchyla decyzję w formie decyzji.

Odmowa wszczęcia postępowania również następuje w formie **decyzji.**